

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjaeva
30-iyun 2025-yil

DINSHUNOSLIK

Bilim sohasi: 100000 – Ta’lim

Ta’lim sohasi: 110000 – Ta’lim

Ta’lim yo‘nalishi: Barcha ta’lim yo‘nalishlari uchun

Qo‘qon – 2025

Fan/modul kodi Din204		O'quv yili 2025-2026	Semestr III	Kreditlar 4
Fan/ modul turi Majburiy		Ta'lim turi O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soati)	Mustaqil ta'lim (soati)	Jami yuklama (soati)
	Dinshunoslik	60	60	120

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – “Dinshunoslik ” fani talabalarda dynyo dinlarining tamadduni, rivojlanishi, tarixi, falsafasi, halqlar ijtimoiy va ma'naviy hayotida tutgan orni boyicha ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, shuningdek, din niqobi octida turli buzqunchi qoyalarning mohiyatini anglab etish, mafkuraviy immunitetni mustaqkamlashga hizmat qiladi. Dunyo dinlar fanining o'qitilishning o'ziga xosligi, o'quvchilarda talim tarbiyaning uyg'unligi e'tibor qaratish asosiy talablardan hisoblanadi. Bo'lajak o'qituvchilarga Vatanparvarlik, milliy iftihor tuyg'ulari milliy qadriyatlarning ifodalaydigan tushunchalar bo'lib, o'quvchilarni ma'naviy – axloqiy tarbiyalash mezonlarni o'z ichiga oladi.

Fanni o'qitishdan maqsad – “Dinshunoslik” fani talabalarda dunyo dinlarining tamadduni, rivojlanishi, tarixi, falsafasi, halqlar ijtimoiy va ma'naviy hayotida tutgan o'rni boyicha ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, shuningdek, din niqobi octida turli buzqunchi qoyalarning mohiyatini anglab etish, mafkuraviy immunitetni mustaqkamlashga hizmat qiladi. Dunyo dinlar fanining o'qitilishning o'ziga xosligi, o'quvchilarda talim tarbiyaning uyg'unligi e'tibor qaratish asosiy talablardan hisoblanadi. Bo'lajak o'qituvchilarga Vatanparvarlik, milliy iftihor tuyg'ulari milliy qadriyatlarning ifodalaydigan tushunchalar bo'lib, o'quvchilarni ma'naviy – axloqiy tarbiyalash mezonlarni o'z ichiga oladi.

Fanning asosiy vazifalari - dunyo dinlarining paydo bo'lishiga sabab bo'luvchi omillar; - dunyo dinlarining ijtimoiy funksiyalari; - dunyo dinlarini tarixiy davridagi ijtimoiy va siyosiy sharoitlari; - dinning insoniyat tarixiy taraqqiyotida tutgan orni uning insoniyatga o'tkazgan ijtimoiy-psihologik ta'siri; - jahon dinlarining tarixi va manbalarini o'rganish - dinning asl insonparvarlik mohiyatini asrash, uning ma'naviy ma'rifiy salohiyatini jamiyatdagi barqarorlik, ijtimoiy hamkorlik, konfessiyalararo hamjihatlikni mustahkamlashga yo'naltirish borasidagi ishlarda tadrijiylikni ta'minlash; - davlatimizning vijdon erkinligi sohasida olib borayotgan siyosatini, hamda uning amaliy natijasi bo'lmish qaror topgan diniy bag'rikenglik muhitini yoshlar orasida keng yoritishga qaratilgan tadbirlarning samaradorligini oshirish.

Fanning yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari dasturi asosida tayyorlanganligi:

Fanning yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari dasturi asosida tayyorlanganligi: Falsafa va din fani dasturi dunyoning yetakchi oliy ta'lim

muassasalaridan biri bo'lgan Manchester universiteti (Buyuk Britaniya)ning Falsafa va din fanining o'quv dasturi asosida takomillashtirilgan. Mazkur universitet QS World University Rankings 2024 bo'yicha 32-o'rinni egallagan bo'lib, Falsafa va din sohasi bo'yicha yuqori malakali ilmiy-uslubiy bazaga ega.

Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan:

Nazariy va amaliy yondashuv uyg'unligi – Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan: nazariy va amaliy yondashuv uyg'unligi – Manchester universitetining Histories of the Islamic World kursida yuridik nazariya bilan bir qatorda, zamonaviy falsafa va din munosabatlarini tartibga solish amaliyoti ham keng yoritiladi.

Xalqaro standartlarga muvofiqlik – Xalqaro standartlarga muvofiqlik – dastur xalqaro huquqiy me'yorlar, ayniqsa, Britaniya ta'lim tizimidagi falsafa prinsiplari asosida boyitilgan. Tanqidiy fikrlash va tahlil ko'nikmalarini rivojlantirish – talabalar huquqiy holatlarni mustaqil tahlil qilish, dalillarga tayangan holda huquqiy xulosa chiqarishni o'rganadilar.

Tanqidiy fikrlash va tahlil ko'nikmalarini rivojlantirish – talabalar dunyodagi axborot oqimini siyosiy-tanqidiy idrok etish, mustaqil tahlil qilish, dalillarga tayangan holda xulosa chiqarishni o'rganadilar.

I -MODUL. DINLAR

1-mavzu. Dinning ijtimoiy madaniy hodisa sifatidagi ahamiyati.

Din, dinshunoslik, din falsafasi, teologiya, teosofiya, xudojo'ylik, diniy e'tiqod, aqida, ilohiyot tushunchalarining mohiyati. Dinning funksiyalari va ijtimoiy ahamiyati. Din dunyoqarash shakli va uning jamiyat taraqqiyotiga ta'siri. Dinlarning tasnifi. Dinlar paydo bo'lishining geografik va xronologik tasnifi. Diniy e'tiqodlarning evolyutsiyasi: politeizm, genoteizm, monoteizm. Ibtidoiy e'tiqodlar, milliy dinlar, jahon dinlarining shakllanishi va o'ziga xos jihatlari. Diniy ta'limotlarda xudo va g'ayritabiiy kuchlar haqidagi e'tiqodlar dinamikasi. Dinshunoslikning fan sifatida shakllanishi, predmeti, funksiyalari, kategoriyalari. Dinshunoslikning boshqa ijtimoiy fanlar bilan o'zaro aloqasi. Ijtimoiy muhit va diniy an'analarning shaxsning diniy e'tiqodi va individual tarbiyasiga ta'siri. Dinlarni tadqiq etish metodologiyasi: tipologik, qiyosiy, tarkibiy-funksional, genetik tahlil. Qiyosiy dinshunoslikning metodlari.

2-mavzu. Milliy dinlar

Yahudiylilik dinining yuzaga kelishi. Tavrot yahudiylilik dinining muqaddas kitobi. Yahudiylilik ta'limoti, an'ana va marosimlari. Markaziy Osiyoda yahudiylilik. Hinduizm dinining mazmun mohiyati. Vedalar. Braxmanlik. Hinduylilik ta'limoti va xudolar panteoni. Jayniylilik. Sikxiylilik ta'limoti va manbalari. Konfutsiylilik ta'limoti va uning Xitoy milliy diniga aylanish jarayonlari. Konfutsiylilik ta'limotida ijtimoiy-axloqiy masalalar. Daochilik – falsafiy ta'limot. "Dao" tushunchasi tahlili. Sintoiylik. Yapon xalqi an'analari. Kami kulti. 3-mavzu. Qadimgi milliy dinlar va uning jamiyat ijtimoiy hayotidagi roli.

Qadimgi milliy dinlar falsafasi. Qadimgi Misr, YUnoniston, Xitoydagi dinlarning falsafiy g'oyalari. Hozirgi milliy dinlar: (hinduizm, daosizm, konfusiychilik, sintoizm)da diniy-falsafiy ta'limotining shakllanishi. Milliy dinlarning o'ziga xosligi.

Milliy din ko‘rinishlari va ularning jamiyatdagi ijtimoiy munosabatlarni tartibga solishdagi ahamiyati.

3-mavzu: Zardushtiylik dini

Zardushtiylik dinining vujudga kelishi. Zardushtiylik shakllangan tarixiy sharoit. Zardushtiylik ta'limoti. Ezgu fikr, ezgu so'z, ezgu amal tamoyili. Govmard va shoh Yima. Zardushtiylikning teologik tizimi va diniy marosimlari. Zardushtiylikda tabiatning ulug'lanishi. Zardushtiylikning diniy iyerarxiyasi. "Avesto" matnlari. Avestoning tarkibiy tuzilishi. 5-mavzu Zardushtiylik ta'limotidagi Avesto kitobining diniy-axloqiy g'oyalarning falsafiy tahlili.

II -MODUL. JAHON DINLARI

4-mavzu. Buddaviylik dini

Buddaviylik dinining paydo bo'lish tarixi, asosiy ta'limotlari, oqimlari va manbalari. Kushonlar imperiyasida buddaviylik dinining davlat dini darajasiga ko'tarilishi. An'anaviy buddaviylik. Tripitakan va buddaylikning muqaddas manbalari. O'rta asrlarda Dzen buddaviylik ta'limoti. Chan buddizmning Xitoyda rivojlanishi. Modern buddaviylik. Global buddaviylik. Hozirgi davrda buddaviylikning rivojlanishi. Tibetning buddaviylik maktabi va rohib Dalay Lamaning faoliyati. O'zbekistonda buddaviylik dinining tarixiy ildizlari (Qaratepa, Fayoztepa, Dalvarzintepa) va hozirgi zamon.

5-mavzu. Xristianlik dini

Xristianlikning paydo bo'lishi, aqidalari, asosiy yo'nalishlari, ta'limotlari va manbalari. Katolitsizm va pravoslavlik dini yo'nalishlarining o'zaro farqli tomonlari. Protestantlik harakatining shakllanishi va rivojlanishi. Rim-katolik cherkovi faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari. Sharqiy Yevropa pravoslavlik avtokefal cherkovlari. XV asrda Yevropada reformatorklik g'oyalari (Anglikan, lyuteran, kalvinizm cherkovlari va h.k.) Hozirgi davrda xristian dinining rivojlanishi va dunyo davlatlaridagi o'rni. O'zbekistonda xristian dinining rivojlanishi tarixi va hozirgi zamon.

6-mavzu. Islom dini

Islom dinining paydo bo'lishidagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy sharoitlar. Payg'ambarlik va vahiyning talqini. Dastlabki musulmonlar jamoasining tashkil topishi. Hijrat va Madinada tashkil etilgan ilk islom davlatida boshqaruv shakli. Tavhid aqidasi. Islom dinining besh sharti. Xalifalikning tuzilishi va islom dini tarqalishining tarixi. Roshid xalifalar hukumronligi davridagi islohotlarning mohiyati. Ummaviylar va abbosiylar hukumronligi davrida dinga munosabat. Qur'on, hadis, fiqh, aqida ilmlarining shakllanish tarixi. Qur'on, sura va oyat

7-mavzu. Islom dini ta'limoti va aqidaviy yo'nalishlar

Kalom ilmining shakllanishi. Ilk aqidaviy adabiyotlarning islom dinining qabul qilinishidagi o'rni. Alloh sifatleri haqidagi g'oyalar. Esxatologiyaning mohiyati: qiyomat va oxirat dunyosi. Islomda imon, taqdir, rizq tushunchalarining talqini. Noan'anaviy e'tiqodlar: xorijiya, mu'taziliya, qarmatiya harakatlari. Islom oqimlari va yo'nalishlarining paydo bo'lishi sabablari, e'tiqodidagi bo'linishlarning sabablari va oqibatleri. Sunniylik va shialik yo'nalishlarining paydo bo'lishi va ular

e'tiqodidagi farqlar. Moturidiylik va ash'ariylik maktablari.

8 – mavzu. Islom dinidagi mazhablar

Hanafiylilik mazhabining asoschisi Abu Hanifa hayoti va ta'limoti. Xanafiya mo'tadil islom tamoyili va bag'rikenglik g'oyalari. Hanafiyaning islom fiqxi tarixidagi o'rni. Movarounnahrda hanafiy mazhabi va Markaziy Osiyo faqihlari. Movarounnahrda fiqh ilmining mashhur namoyandalari. Hanafiy mazhabi rivojida Markaziy Osiyo faqihlarining roli va hissi. Islom huquqi (fiqhi) va uning taraqqiyot bosqichlari. Islom huquqi asosiy atamaları. Islom huquqi manbalari. Qur'on, sunna, ijmo va qiyos, masolihul-mursala, istihson va urf. Xanafiya mazhabining islom tasavvufi bilan bog'liqlik asoslari. Tasavvuf tushunchasi va uning mohiyati. Tasavvufning kelib chiqishi, mazmuni va rivoji. Yusuf Hamadoniy. Abduxoliq G'ijduvoni. Yassaviya, Kubroviya, Naqshbandiya tariqatlarining shakllanishi. Tariqatchilikning zamonaviy ko'rinishlari.

9 - mavzu. Islom dinida tasavvuf

Tasavvuf tushunchasi va mohiyati. Tasavvufning lug'aviy va istilohiy ma'nolari. Tasavvufning islom ilmlari orasidagi o'rni. Zohidlik va taqvo tushunchalari. Tasavvufning kelib chiqishi. Qur'on va hadisda ma'naviyatga da'vat. Dastlabki zohidlar (Hasan Basriy, Rabia al-Adaviya). VIII–IX asrlarda sufiylik maktablari (Basra, Kufa, Bag'dod). Tasavvufning shakllanishi va rivoji. Junayd Bag'dodiy, Boyazid Bistomiy, Mansur Halloj qarashlari. Ma'rifat va haqiqat tushunchalari. Shariat–tariqat–ma'rifat–haqiqat bosqichlari. Tasavvuf va islom aqidaviy-ta'limiy maktablari. Mutakallimlar va mutasavviflar munosabati. Tasavvuf va fiqh aloqasi. Mo'taziliylar, ash'ariylar va tasavvuf. Buyuk mutasavviflar va ularning merosi. Imom G'azzoliy va tasavvufdagi o'rni. Jaloliddin Rumiy va "Masnaviy". Abdulqodir G'iloniyning tariqati. Movarounnahrda tasavvuf. Yusuf Hamadoniy ta'limoti. Abduxoliq G'ijduvoni va "Naqshbandiya" asoslari. Tasavvufning Markaziy Osiyo ma'naviy hayotiga ta'siri. Tariqatlarning shakllanishi va rivojlanishi. Ahmad Yassaviy va "Hikmatlar". Najmiddin Kubro va Kubroviya tariqati. Bahouddin Naqshband va Naqshbandiya ta'limoti.

10-mavzu. O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar

Konfessiya tushunchasining mohiyati va O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy konfessiyalarning tasnifi. Dinning jamiyat integratsiyasi va barqarorligiga ta'siri. O'zbekistonda konfessional jarayonlarning asosiy yo'nalishlari. Diniy tashkilotlarning zamonaviy dunyoviy me'yorlarga moslashuvining ahamiyati. Dunyo mamlakatlari va O'zbekiston konstitutsiyasida vijdon erkinligi huquqining ifodasi. O'zbekistonda vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar haqidagi qonun qabul qilinishining tarixi va uning ahamiyati. Vijdon va e'tiqod erkinligining ta'rifi. Davlat va din munosabatlarini tartibga solishning tiplari. (Identifikatsion model, separatsion model va kooperatsion modellar). Sekulyarlashuv jarayoni. O'zbekistonning davlat sifatida shakllanishida din omili. Sobiq Sovet Ittifoqi davrida O'zbekistonda diniy qarashlarga munosabatning asosiy jihatlari. BMTning 72 sessiyasida diniy bag'rikenglik haqidagi rezolyusiyani qabul qilish haqidagi taklifning ijtimoiy siyosiy ahamiyati

III -MODUL. DIN VA JAMIYAT

11-mavzu. Zamonaviy diniy harakatlar va sektalar Islom va boshqa diniy aqidalar sinkretlashuvi natijasida shakllangan diniy ta'limotlar tarixi

Bahoiylik va qodiyoniylik harakatlari. Xalqaro Krishnani anglash jamoasi faoliyati. Baxshillochilar jamoasi. Soxta xristianlik harakatlari. O'zbekistonda faoliyati kuzatilgan norasmiy diniy jamoalar. Xalqaro diniy tashkilotlar faoliyatining yo'nalishlari. Islom hamkorlik tashkiloti, Islom konferensiyasi tashkiloti, fan, ta'lim va madaniyat bo'yicha islom tashkiloti. Arab davlatlari ligasining maqsadi va faoliyatining yo'nalishlari. Islomiy banklar faoliyatining yo'nalishlari.

12-Mavzu. Missionerlik va prozelitizmning siyosiy-ijtimoiy xavfi

Missionerlik va prozelitizm tushunchasining mohiyati va rivojlanish bosqichlari. Xristian dini missionerligi va islom dini missionerligi. Xalqaro missionerlik tashkilotlari va ularning targ'ibot usullari. Missionerlik targ'ibotida uslub va vositalarning zamonaviylashuvi: kiber makonda mafkuraviy tahdidlar. Missionerlik va prozelitizmning targ'iboti va ularni bartaraf etish bo'yicha olib borilayotgan faoliyat dinamikasi. O'zbekistonda faoliyati kuzatilgan missionerlik harakatlari va ular faoliyatining oqibatlari. Missionerlik va prozelitizmning ma'naviy barqarorlikka tahdidi hamda uni oldini olishning mexanizmlari.

13-mavzu. Kiber makonda diniy e'tiqod targ'ibotining ijtimoiy xavfi

Kiber makon, kiber terrorizm, kiber zo'ravonlik (cyberbullying) tushunchalarining mohiyati. Internet saytlari va ijtimoiy tarmoqlarda diniy targ'ibot usullari. O'zbek tilida faoliyat yurituvchi ekstremistik jamoa va shaxslarning ijtimoiy hayotga salbiy ta'siri. Ijtimoiy tarmoqlarda diniy axborot ist'emoli madaniyatini tarbiyalashning zarurati. Hozirgi davrda virtual diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashda xalqaro kuchlarni birlashtirishning ahamiyati.

14-mavzu. Diniy fundamentalizm, ekstremizm, radikalizm va terrorizmning tarixi va yo'nalishlari.

Diniy fundamentalizmning tarixi va rivojlanish bosqichlari. Radikalizmning paydo bo'lishi sabablari va oqibatlari. Diniy radikalizmning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar. Diniy aqidaparastlik (fanatizm), ekstremizm paydo bo'lishining ijtimoiy-tarixiy zaminlari va rivojlanishi. Markaziy Osiyo mintaqasida faoliyati kuzutilgan diniy ekstremistik harakatlarning maqsadlari. Sog'lom va ma'rifiy mazmunga ega bo'lgan sof islomiy tushunchalarning g'arazli maqsadlarda talqin etilishining oqibatlari. Terrorizmning mohiyati va uning shakllari. Diniy shiorlar ostidagi terrorizm amaliyotining oqibatlari. Xalqaro terrorizmning mohiyati. Al-Qoida, ixvanul ta'siri. Insonning diniy jamoaga qo'shilishining psixologik musulmin, ISHID, boko xaram tashkilotlarining dunyo hamjamiyati xavfsizligiga tahdidi, ularga islom tashkilotlari va musulmon ulamolari tomonidan berilgan raddiyalar. O'zbekistonda sodir etilgan terroristik harakatlar va ularning barqaror taraqqiyotga ta'siri: Turkiston islom harakati, akromiylar, soxta salafiylik, vahobiylik, xizbut tahrir va nurchilik harakatlari tarixi va maqsadlari.

15-mavzu. Duyoviy bilimlar va diniy e'tiqod birligiga erishishning ahamiyati

Yangi O'zbekistonda dunyoviy va diniy ta'lim-tarbiyaga munosabat, diniy

ta'limning yo'nalishlari. Yangi O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida diniy ta'limni tashkil etishning yoshlar tarbiyasidagi ahamiyati. O'z o'zini boshqarish organlarida (mahalla) diniy ta'lim va tarbiyani tashkil etishning ahamiyati. Diniy ta'limning g'oyalari va usullari. Ibodat va diniy marosimlarning shaxs komolotiga ta'siri. Duoning inson ongiga ta'siri va duoalar orqali siyosiy tilning shaxs dunyoqarashiga jihatlari. Dinga estetik yondashish, diniy axloq, axloqiy qadryatlar va meyorlar dialektikasi. Iymon va e'tiqodning shakillanishiga ijtimoiy muhitning ta'siri. Diniy poklanish - katarsisning ijtimoiy psixologik mohiyati. Texnogen sivilizatsiya davrida diniy e'tiqodni tarbiyalash va diniy matnlarni o'qishda hushyorlikni oshirishning zarurati. Diniy plyuralizm, diniy tolerantlik, bag'rikenglikning shaxs kamoloti va e'tiqod erkinligini taminlashdagi roli. O'zbekiston yoshlarining diniy manbalardagi axloqiy tarbiyaga oid g'oyalarni o'rganishning ahamiyati. Dunyoviy hayot va diniy qadryatlarning mutanosibliigi.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Dinshunoslik fanining predmeti va funksiyalari.
2. Milliy dinlar
3. Zardushtiylik dini
4. Buddaviylik dini
5. Xristianlik dini
6. Islom dini
7. Islom dini ta'limoti va aqidaviy yo'nalishlari
8. Islom dinidagi mazxablar
9. Islom dinida tasavvuf
10. O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar
11. Zamonaviy diniy harakatlar va sektalar Islom va boshqa diniy aqidalar sinkretlashuvi natijasida shakllangan diniy ta'limotlar tarixi
12. Missionerlik va prozelitizmning siyosiy-ijtimoiy xavfi
13. Kiber makonda diniy e'tiqod targ'ibotining ijtimoiy xavfi
14. Diniy fundamentalizm, ekstremizm, radikalizm va terrorizmning tarixi va yo'nalishlari.
15. Dunyoviy bilimlar va diniy e'tiqod birligiga erishishning ahamiyati

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi: - esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish; - dokladlar tayyorlash; - kurs ishi yozish; - konspekt yozish; - glossariy tuzish; - individual va guruhiiy o'quv loyihasi; - keys-topshiriqlarini bajarish; - mavzuli portfoliolar tuzish; - axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash; - manbaalar bilan ishlash; - infografika tuzish; - chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish; - multimediali taqdimotlar yaratish; - darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash; - darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash; ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish

mumkin.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'limning mavzulari:

1. "Dunyo dinlar tarixi" fanining predmeti, ob'ekti, maqsad va vazifalari
2. Tabiat, inson, jamiyat tushunchalari. Ijtimoiy munosabatlar va ta'limotlar.
3. Dinning funksiyalari va jamiyatdagi roli
4. Dinlar kelib chiqishining ijtimoiy-tarixiy asoslari
5. Din falsafasi, uning asosiy yo'nalishlari
6. Qadimgi milliy dinlar va uning jamiyat ijtimoiy hayotidagi roli.
7. Zardushtiylilik: ta'limoti va jamiyat hayotidagi o'rni
8. Buddaviylik dini. Qadimgi hind jamiyatida buddaviylikning tutgan roli.
9. Evropa xalqlari hayotida xristianlik mafkurasining vujudga kelishi.
10. Xristianlik oqimi va yo'nalishlari
11. Islom dinining paydo bo'lishi
12. Islomdagi yo'nalishlar va oqimlar. Islom g'oyalarining ijtimoiy funksional mohiyati
13. Tasavvuf tarixi va ta'limoti. Tasavvuf namoyondalarining diniy, ijtimoiy va falsafaviy qarashlari.
14. Bugungi kunda diniy va dinlararo munosabatlar.
15. Vijdon erkinligi, diniy tashkilotlar, konfessiyalar va millatlararo munosabatlar.
16. Diniy ekstremizm va terrorizm.
17. Xristianlikning provaslav va katolik oqimlari, ularning umumiy va farqli tomonlari.
18. Protestantlikning shakllanishi va uning bo'linib ketishi.
19. O'rta Osiyoda xristianlikning tarqalishi.
20. Xristianlik va hozirgi zamon.
21. O'rta Osiyoni islomlashtirilishi, islomning ma'naviy-axloqiy mazmuni.
22. Islomshunoslik yo'nalishining shakllanishi va rivojlanishi.
23. "Qur'on"ning kitob holida jamlanish tarixi, uning sura va oyatlarining vahiy qilinishi va uning mazmuni.
24. Xalifa Usmon "Qur'on"ni (651 y.) va nusxalarini ko'paytirishi.
25. Hadislarni yig'ish va jamlash (VIII-IX asrlar).
26. O'rta Osiyolik muhaddislar: Imom Buxoriy, at-Termiziy, ad-Dorimiy, as-Samarqandiy.
27. Islomning arkoni ad-din ruknlari.
28. Sunniylik, shialik va xorijiylik, ularning yo'nalishi va mazhablari.
29. Sunniylikdagi ikkita aqidaviy ta'limot: ash'ariya va moturudiy.
30. Hozirgi davrdagi islomga yot mazhablarning harakatlari.

3	V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Talaba bilish kerak: • Ijtimoiy hayotda dinning tutgan roli, din tushunchasi, mohiyati, jamiyat hayotida namoyon bo'lish xususiyatlari, O'zbekistonda din va davlat tashkilotlari o'rtasidagi munosabatlarning tamoyillari, diniy jarayonlar globallashtiruvining ma'naviyatga ta'siri to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)• Dinning asl insonparvarlik mohiyatini asrash, uning ma'naviy ma'rifiy salohiyatini jamiyatdagi barqarorlik, ijtimoiy hamkorlik, konfessiyalararo hamjihatlikni mustahkamlashga yo'naltirish borasidagi ishlarda tadrijiylikni ta'minlash,

	davlatimizning vijdon erkinligi sohasida olib borayotgan siyosatini, hamda uning amaliy natijasi bo‘lmish qaror topgan diniy bag‘rikenglik muhitini yoshlar orasida keng yoritishga qaratilgan tadbirlarning samaradorligini oshirish vazifalarini bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko‘nikma). • Millatlararo totuvlikni ta‘minlash, diniy bag‘rikenglikni targ‘ib qilishga qaratilgan tadbirlarni uyushtirish, turli mazmundagi vayronkor g‘oyalardan ko‘zlangan maqsadlarni anglab etish, milliy taraqqiyotni ta‘minlashga qaratilgan davlatimizning vijdon erkinligi sohasida olib borayotgan siyosatini, hamda uning amaliy natijasi bo‘lmish qaror topgan diniy bag‘rikenglik muhitini yoshlar orasida keng yoritishga qaratilgan tadbirlarning samaradorligini oshirish vazifalarini amalda qo‘llay bilish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi lozim. (malaka)
4	VI. Ta‘lim texnologiyalari va metodlari: • ma‘ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni, bilimlarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yurita olish va joriy, oraliy nazorati shakllarida berilgan topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha topshiriqlarni bajarish.
6	VIII. Asosiy adabiyotlar: 1. Yuldoshxo‘jaev X., Raximjonov D., Komilov M. Dinshunoslik (ma‘ruzalar matni). - Toshkent: ToshDSHI nashriyoti, 2020. 2. Abdurahmonov A., Boydadaev M., Bozorov E. Din va siyosat. Namangan, 2021. 3. Abdullatif qori Xoshimjon qori o‘g‘li. Zalolatga ketmang! Xizbut tahrir fitnasidan ogoh bo‘ling. –T.: «Movarounnahr», 2023. 4. Abdusamedov A.E. Dinlar tarixi. -Toshkent: O‘zMU, 2020. -208 b. 5. https://www.manchester.ac.uk/study/undergraduate/courses/2025/13042/ba-philosophy-and-religion/course-details/HIST10172#course-unit-details Qo‘shimcha adabiyotlar: 6. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. - T.: O‘zbekiston, 2024 yil. 7. Shavkat Mirziyoyev. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat‘iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. 1 jild. T.:O‘zbekiston, 2018 yil. 137-151; 461-496; 504-538 betlar. 8. Shavkat Mirziyoev. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. T.: 2018 y. 136-146; 176-221 betlar.

	9. Abdulla Sher. Axloqshunoslik. Darslik. –Toshkent.: “O`zbekiston faylasuflari milliy jamiyati” nashriyoti. 2010. -328-b. 10. Muminov A. va boshk. Dinshunoslik (darslik). -Toshkent: «Mehnat», 2004. 11. Xasanov A. va boshkalar. Islom tarixi (darslik). - Toshkent: Toshkent islom universiteti matbaa-nashriyot birlashmasi, 2018. 12. Ochildiev A. va boshkalar. Dinshunoslik asoslari (O`quv qo`llanma). - Toshkent: “Toshkent islom universiteti” nashriyot matbaa birlashmasi, 2017. 13. Mirziyoev SH.M. Milliy taraqqiyot yo`limizni qat`iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko`taramiz. –Toshkent: “O`zbekiston” NMIU, 2017 14. Mirziyoev SH.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan Eng oliy bahodir. –Toshkent: “O`zbekiston” NMIU, 2018</p> <p>15. Najmiddinov J., Karimov J., Turdiyeva D.. Dinshunoslik. Qomusiy lug`at. Imom Buxoriy xalqaro markazi nashriyoti, 2017 — 480 bet 16. Aminova M. va boshqalar. Globallashuv asoslari. O'quv qo'llanma. T. Yangi asr avlodi. 2021 y. 17. Aminova M. Ma'naviyatshunoslik. Elektron darslik. 2024 y. 18. Baratboyev B. O'zbekistonning milliy taraqqiyot strategiyasi. Toshkent. Ilm va fan. 2023. 19. Baratbayev B. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar. (O`quv qo`llanma) “Farg’ona” nashriyoti, 2020 yil. 20. Oripov E.Sh. Milliy g'oya tarixi va nazariyasi. Elektron darslik. 2021 yil. 21. Nazarov Q., Kadirov M., Yuldasheva M. Falsafa. O`quv qo`llanma. Toshkent. Jamoat xavfsizligi universiteti, 2021. 22. Ортиков.О. Философия. Учебное пособие. Андижан. 2024.
7	Fan dasturi Qo`qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2025-yil 30-iyundagi 1-sonli qarori bilan tasdiqlangan.
8	Fan/modul uchun mas’ul. “Falsafa va dinshunoslik” kafedrasida assistent o`qituvchisi A.A.Saidjonov
9	Taqrizchi: B.J.Shamsiddinov. –QDU, “Falsafa va dinshunoslik” kafedrasida v/b dotsenti falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)